

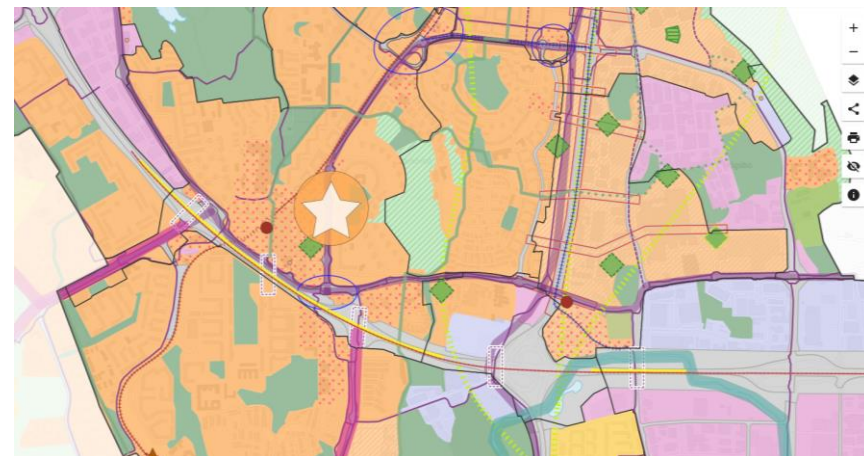
Förslag till Göteborgs utvidgade innerstad (GUI)

Fördjupat utredningsmaterial med Frölunda som en egen småstad (kvarterstad) och Tynnered som en trädgårdsstad

Lukas Memborn

STYRANDE UPPDRAG FÖR GUI OCH ÖP I FRÖLUNDA OCH TYNNERED

- "Förslaget till Göteborgs utvidgade innerstad" och AB Framtidens arbete med "värdeskapande stadsutveckling" ska utgöra grunden för Göteborgs utbyggnad under mandatperioden." "Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att tydligt utgå från Göteborgs utvidgade innerstad... (ur budget 2023...)"
- "För att nå en större implementering av GUI även i stadens pågående planarbete, investeringsplanering och utbyggnad behöver arbetet analyseras, uppdateras och utökas..." "Dessutom ska GIS-kartan för GUI utökas geografiskt för att i samarbete med exploateringsförvaltningen genomföra den tilläggsutredning till GUI som beskrivs i budget 2023." (ur yrkande och beslut SBN 2023)
- "GUI ska användas som en generell startpunkt och som en övergripande riktningssivare för planeringen." (Genomförandeplan 2024)
- "Stadsmiljöförvaltningen får i uppdrag att genomföra en större revidering av teknisk handbok så att anvisningarna i högre utsträckning överensstämmer med principerna i GUI. (ur yrkande 2024)
- ÖP22: "Den övergripande inriktningen för Göteborgs stadsbyggande ska vara en bebyggelsestruktur med utgångspunkt i den traditionella kvarterstadens och trädgårdsstadens struktur."

FRÖLUNDA KVARTERSSTAD

Beräknat enbart inom plangränsen och med en lägre byggnadsordning som ger: gatans bredd = husens höjd till takfot (max 18 m) för flerbostadshusen. En enkel schablon-beräkning ger i väldigt ungefärliga siffror:

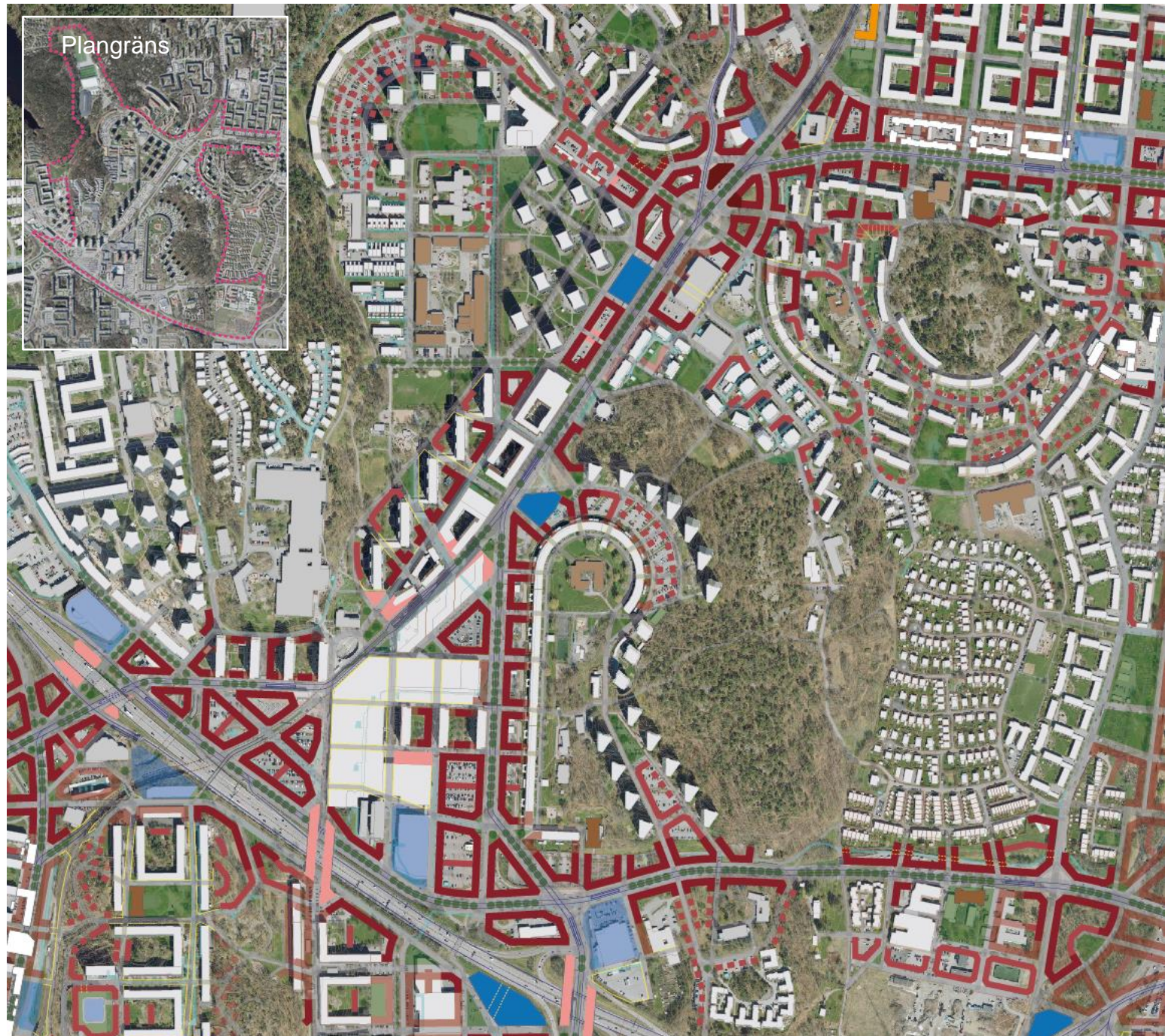
Ca 7000 lägenheter fördelat på 69 kvarter
Ca 35 000 m² lokaler (å 500 m²/kvarter)

Ca 500 småhus, varav 130 villor och
370 stadsradhus å 6 m i fastighetsbredd.

Inspiration till det uppdaterade förslaget för Frölunda kvartersstad är nu även hämtat från Erika Wörman & P.A.C.E arkitekters förslag till en ny stadsdel i Älvsjö Sthlm 2024: 6-våningskvarter med lokaler i markplan längs huvudgator framför gamla friliggande höghus.

Hållbar stad – öppen för världen

TYNNERED TRÄDGÅRDSSTAD

Beräknat enbart inom plangränsen och med en lägre byggnadsordning som ger: gatans bredd = husens höjd till takfot (max 18 m) för flerbostadshusen. En enkel schablon-beräkning ger i väldigt ungefärliga siffror:

Ca 4000 lägenheter fördelat på 39 kvarter
Ca 20 000 m² lokaler (å 500 m²/kvarter)

Ca 750 småhus, varav 50 villor och
700 stadsradhus å 6 m i fastighetsbredd.

Inspiration till förslaget för Tynnereds trädgårdsstad är hämtat från det sydvästra Göteborg som helt revs bort under bilismens epok: 2,5-vånings stadsradhus i gatuliv med fasade hörn, trädalléer och en småskalig fastighetsindelning som underlättade för både lokala småföretagare, stora och små byggbolag, lokala fastighetsägare och egnahemsbyggare. Den gångvänliga Oscarsgatan i mitten på bilden var endast 10 meter i bredd, villagator kunde vara ännu smalare.

Hållbar stad – öppen för världen

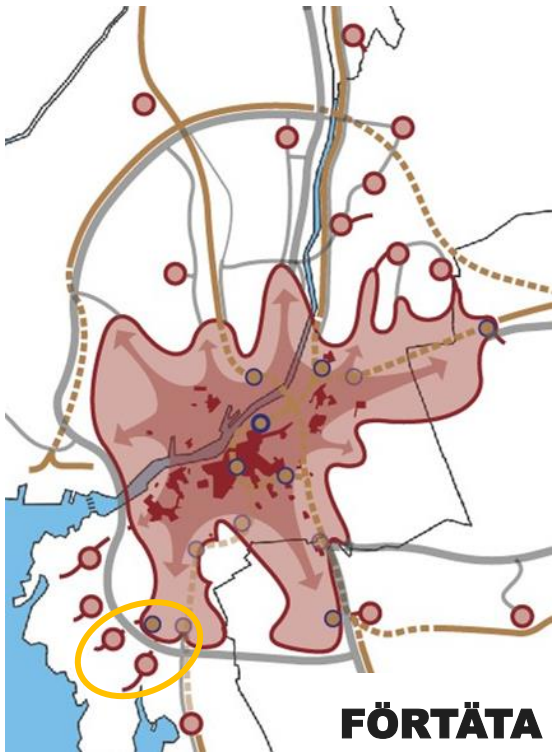

Småhus i gatuliv (6 m gatubredd) som revs vid bygget av Oscarsleden

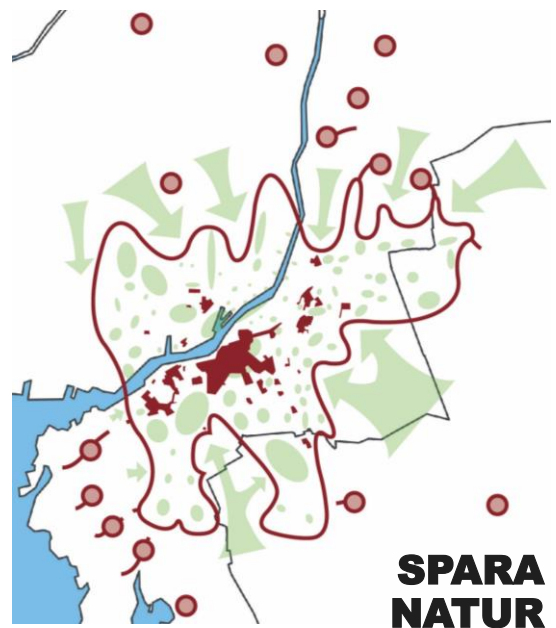
TYNNERED RANDBEBYGGELSE

Flygfoto 1960 som visar den småhusbebyggelse som låg här innan bl. a. Skattegårdsvägen byggdes. Husen låg då vid eller nära gatan. Det var förr den mest attraktiva platsen att bo på. Idag är det tvärt om. Varför då?

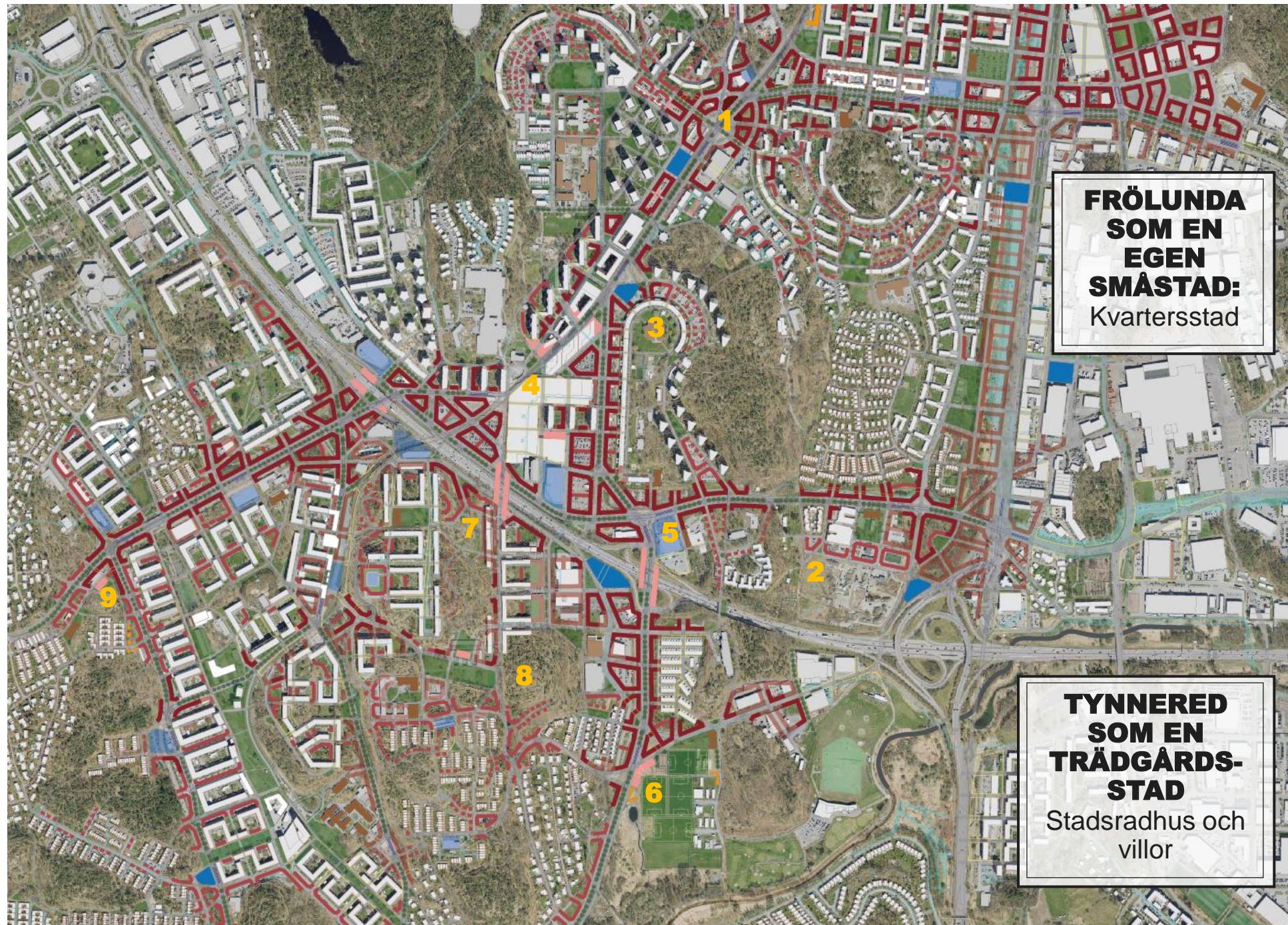
Varför då?

FÖRTÄTA

**SPARA
NATUR**

**FRÖLUNDA
SOM EN
EGEN
SMÅSTAD:
Kvarterstad**

**TYNNERED
SOM EN
TRÄDGÅRDS-
STAD**
Stadsradhus och
villor

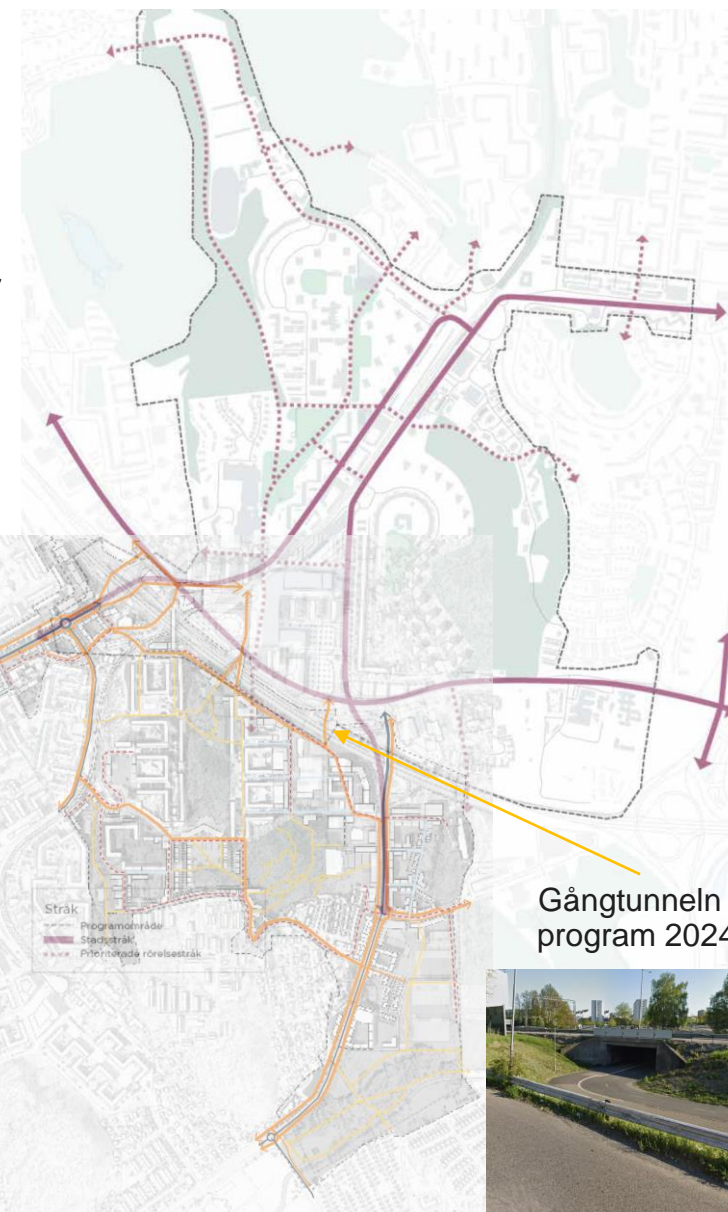
HUVUDGATOR GENOM OMRÅDET

Om Frölunda ska bli en gångvänlig småstad med kommersiellt fungerande lokaler behöver huvudgator-na hänga ihop så logiskt och gent som möjligt. Huvud-gatorna (i gult) ramar sen in bebyggelsen i ca 500-1000 m breda stadsdelar. Den branta topografin begränsar dock antalet möjliga stråk till ytterst få.

Mandolingatan och Marconigatan som två parallella stadsstråk enligt program 2024.

Stadsstråk mellan Frölunda och Tynnered igenom gångtunnel enligt program 2024

T-korsningar kvar enligt program 2024

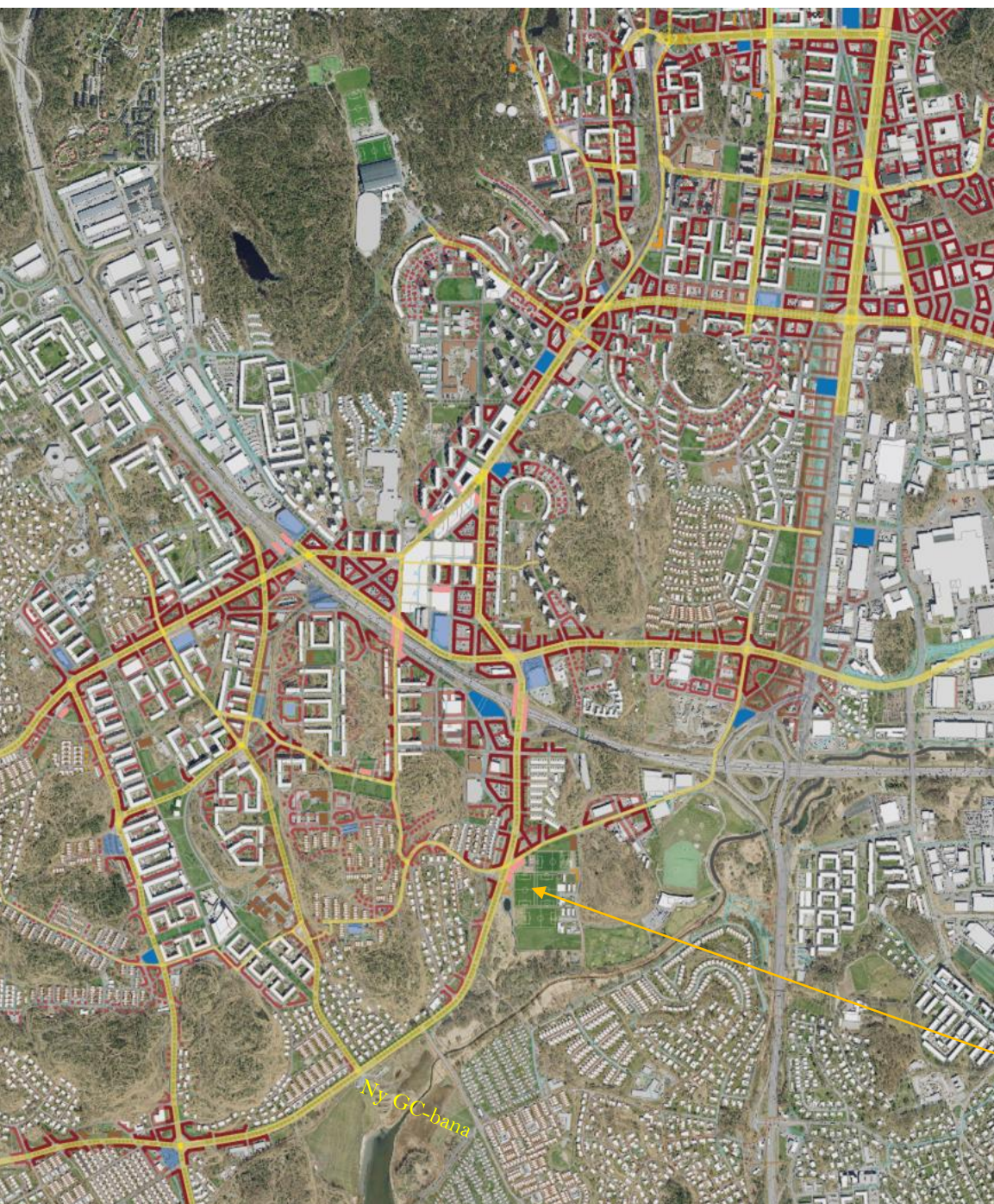

Gångtunneln i program 2024

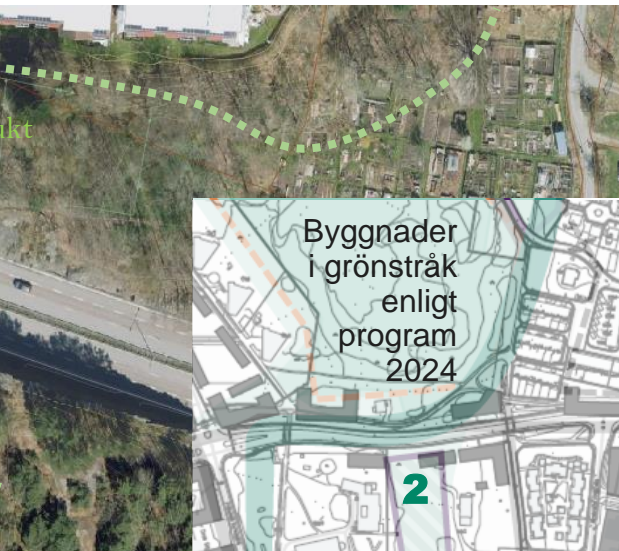
- Trafikstruktur
- Fyra körfält
 - Två körfält
 - Lokalgata
 - Gårdsgata
 - G/C, separerad
 - G/C, kombinerad
 - Gångbana
 - Programgräns

- Stråk
- Programområde
 - Stadsstråk
 - Planerad rörelsestråk

GRÖNA STRÅK GENOM OMRÅDET

För att underlätta djurens rörelsemöjligheter mellan Välen och Ruddalen behövs en ekodukt över Västerleden. Dessutom bör ny bebyggelse inte placeras inne i skogen eller i de öppna passager som finns idag. Trädalléer gör det något lättare att korsa gator.

1. MUSIKPLATSEN I ETT PLAN:

Marconigatan har rätt läge för att kunna byggas om till en stadsmässig huvudgata om korsning-arna läggs i samma plan och om det nordvästra spårvagnsspåret flyttas åt sydöst och då får befintlig trädrefug mellan. 40 km/h för kollektivtrafik i eget körfält, ca 3,25 m brett.

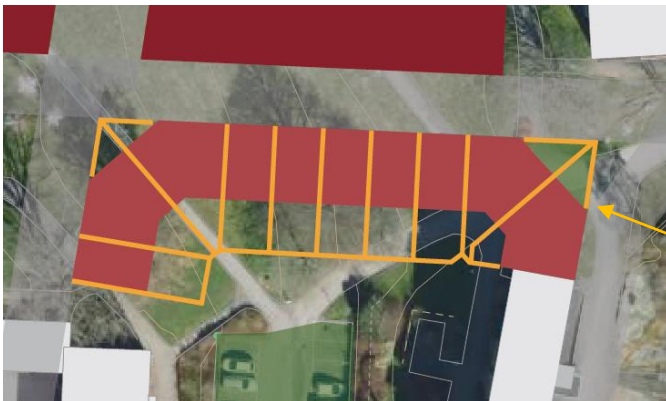
Fortsatt planskilt enligt program 2024, se nedan.

STADSRADHUS MED SLUTNA HÖRN:

Eftersom Göteborgs utvidgade innerstad sällan föreslår byggnation inne i skogen – utan istället vid impediment med högre bullernivåer så finns det ett större behov av att kunna sluta kvarteren, likt i Örgryte.

Det ger oftast större antal BTA och boyta men mindre tomtyta för en gräsplätt. Dock så är större boyta mer efterfrågat än större tomt, vilket brukar synas i försäljningspriserna.

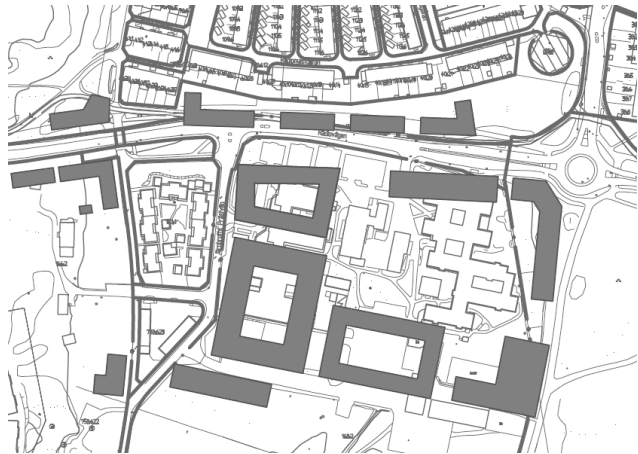
6 meter breda stadsradhus för mellantomterna, bredare i hörn.

2. PORTIKER UNDVIKER ONÖDIGT KOSTSAM LEDNINGSFLYTT:

För att undvika onödiga kostnader för ledningsflytt så flyttas Radiovägen lite längre söderut. Det gör att befintliga ledningar kan bli åtkomliga ifrån de framtida kvarterens innergårdarna samt via dess portiker (portar) igenom husen – vilket räcker som utrymme för en liten grävare, att gräva upp vid behov.

Byggnader troligtvis ovanpå ledningar i program 2024.

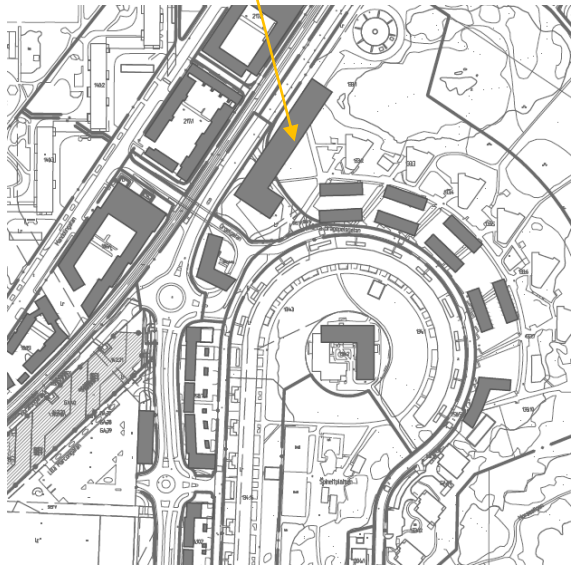

Liten grävare

3. ORGELTORGET - MARCONI:

Spårvagnshållplatser bör kombineras med torg för att skapa förutsättningar för levande bottenplan och ha ca 400 - 600 m avstånd mellan. Vid Orgeltorget kan service och en större mataffär byggas i markplanet på ett P-hus. En ny grundskola placeras i lugnare läge vid parken.

Skolan vid huvudgatan istället i program 2024.

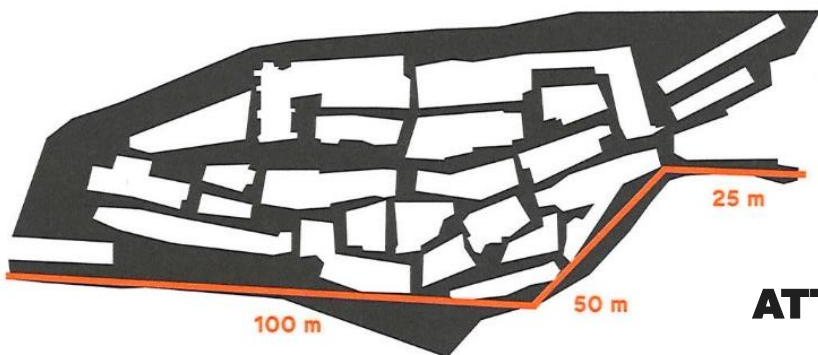
MÄNNISKOR VILL GÅ SÅ GENT, PLANT OCH LÄTTORIENTERAT SOM MÖJLIGT:

”Den traditionella stadens gator löper däremot vidare genom angränsande stadsdelar (och ibland hela staden) och skapar en nätstruktur.” [s. 97]
[Modernistisk stadsplanering i en...] ”trädstuktur gör istället att flödet inom stadsdelen inte har med resten av staden att göra, utan bara med stadsdelen, och det räcker inte för att ge upphov till något intensivt och varierat stadsliv. [s. 99]

”Vill vi skapa en livfull gata måste vi se hur gatan hänger samman med andra gator, ofta på stort avstånd.” [s. 113] ”Den kan geometriskt beskrivas med räta linjer eftersom människors förmåga att både se och förflytta sig i grunden är linjär.” [s. 115]

”- en riktningsförändring på 90 grader är för en människa mer ansträngande än en på 40 grader. Mer specifikt är en förflyttning med många och stora riktningsförändringar en större mental ansträngning: man behöver hela tiden aktivt orientera sig” [s. 119]

Ur: Lars Marcus, Städernas stenar 2022.

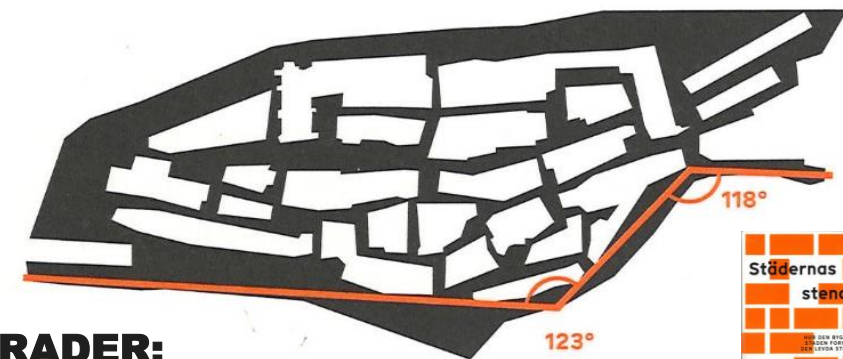
ATT MÄTA AVSTÅND I TOTALT ANTAL METER:

$100 + 50 + 25 = 175$ meters sträcka

OCH/ELLER...

ATT MÄTA AVSTÅND I TOTALT ANTAL GRADER:

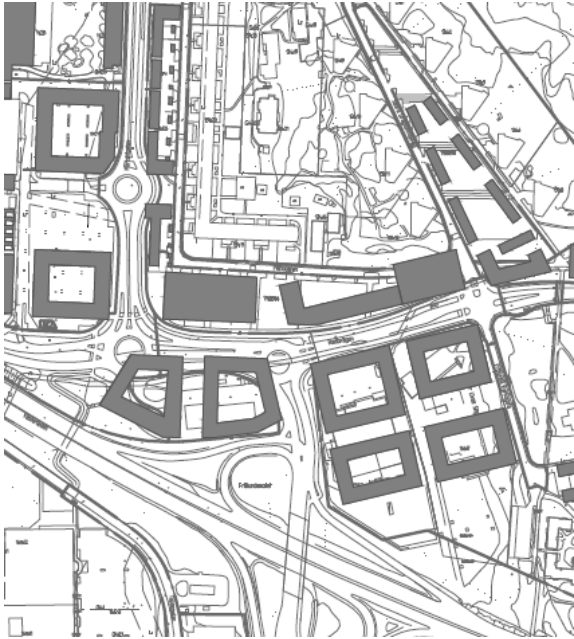
$123^\circ + 118^\circ = 241^\circ$ graders riktningsförändring

5. GÅNGVÄNLIG HUVUDGATA:

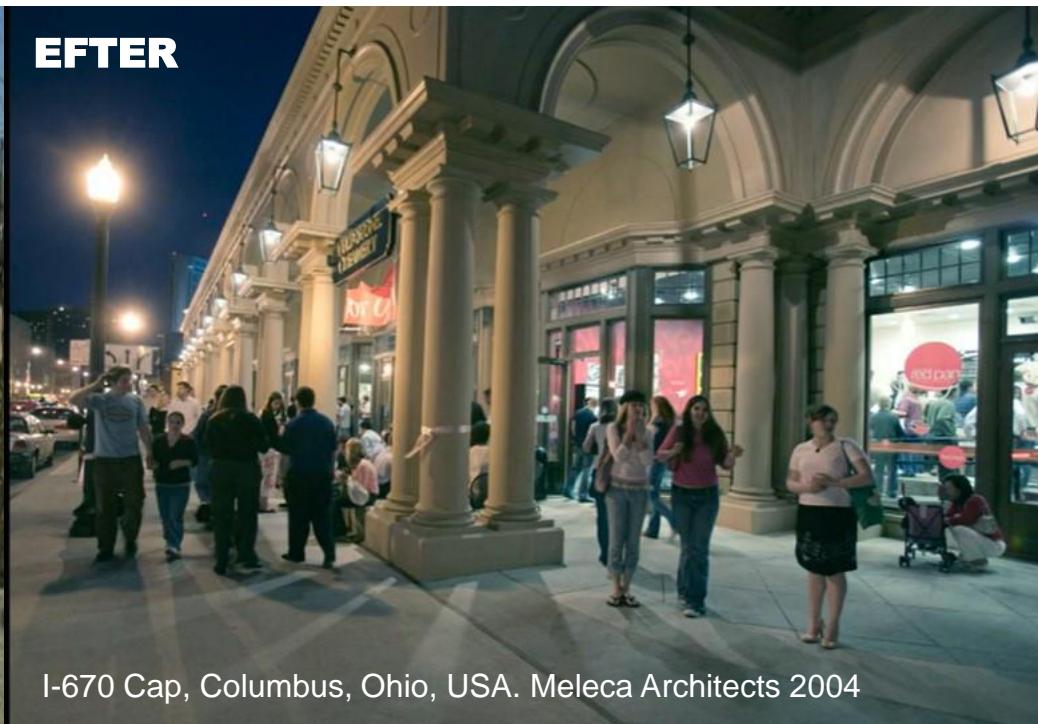
För att undvika att behöva bygga en ny bro över Västerleden så kopplas Marconigatan gent och logiskt ihop med befintlig bro. En stadsmässig huvudgata kan inte gå i sick-sack med för skarpa svängar i cirka 90°.

Två ca 90°-svängar enligt program 2024, se nedan.

FÖRE

EFTER

I-670 Cap, Columbus, Ohio, USA. Meleca Architects 2004

Göteborgs
Stad

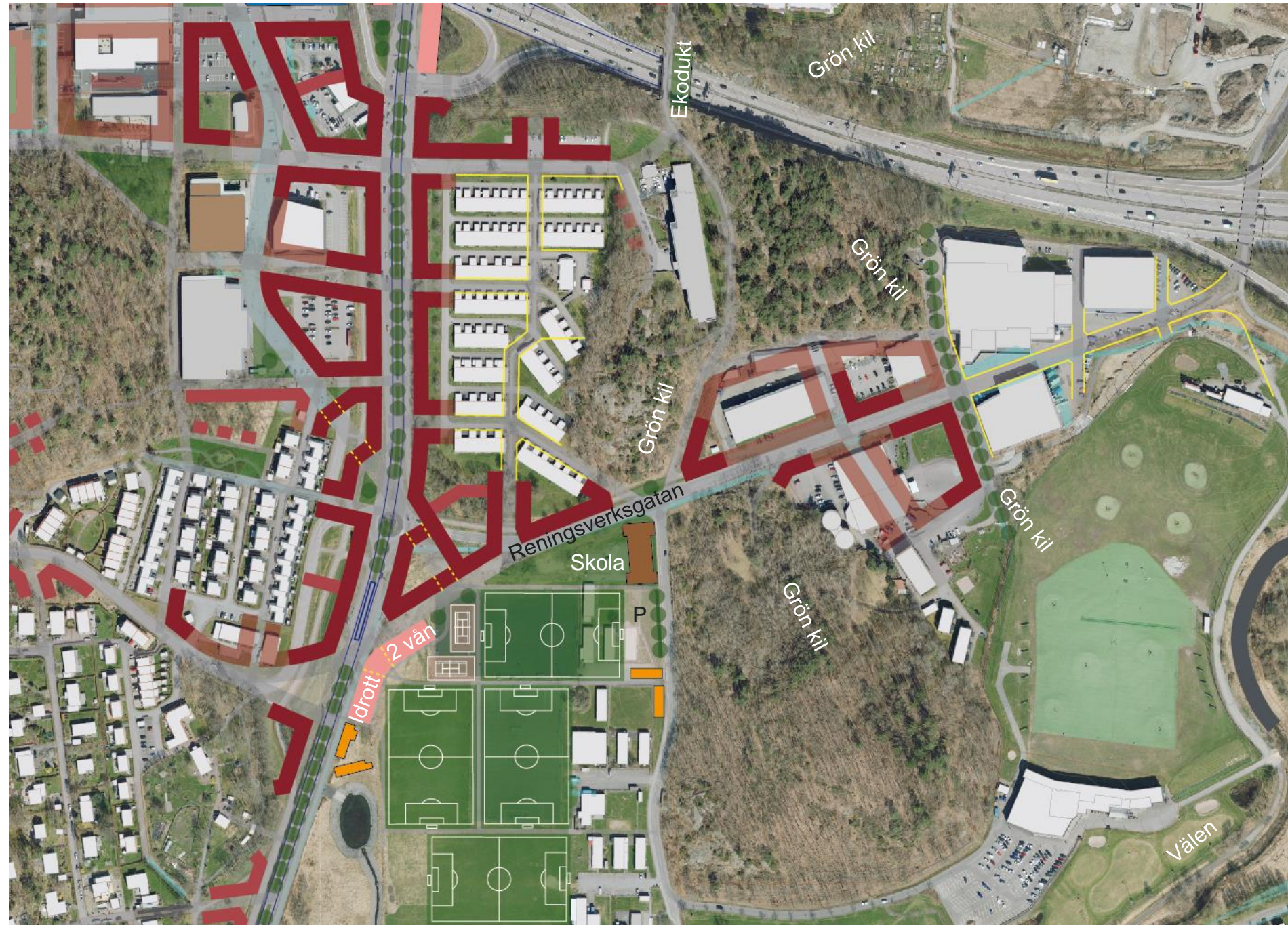
ÖVERDÄCKNING SOM EN GATA

I staden Columbus, Ohio USA så låg två stadsdelar på var sin sida om en väldigt bullrande trafikled, precis som Frölunda och Tynnered. Genom att bygga 1-vån affärslokaler på var sin sida om bron blev den som en bullerskyddad stadsgata. Typ som Allum i Partille men utan tak, eller delvis som Mölndals bro.

6. NÄSETVÄGEN – VÄLENS IP:

För att koppla ihop stadslivet mellan Frölunda och Tynnered koncentreras bebyggelse på impedimenten längs Näsetvägen och bibehåller befintlig 24 m i bredd. För att värna Välen IP och naturområde läggs enbart publika byggnader söder om Reningsverksgatan.

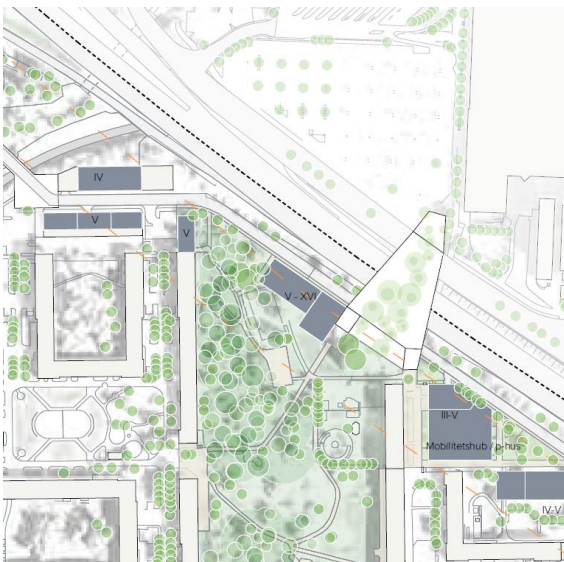
Bostäder på Välen IP i program 2024, se nedan.

7. TOPASBRON MED BUTIKER:

För att kunna koppla ihop Frölunda och Tynnered, utan att påverka Västerleden, breddas även Topasbron med lokaler likt I-670 cap i Columbus, se föregående sida. Det skapar bättre förutsättningar för ett mer levande och varierat stadsliv även på Tynneredssidan.

Överdäckning som en ekodukt i program 2024.

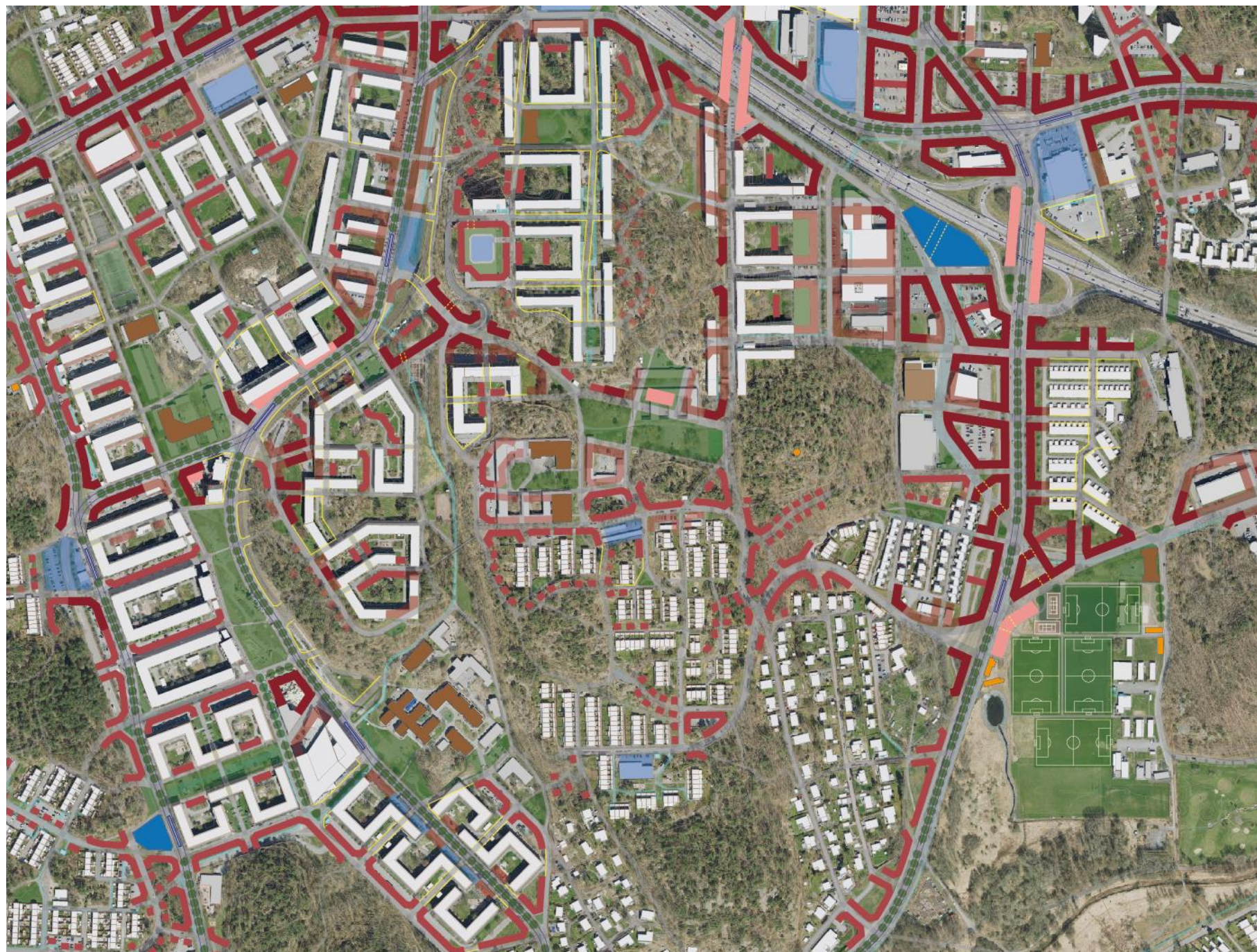
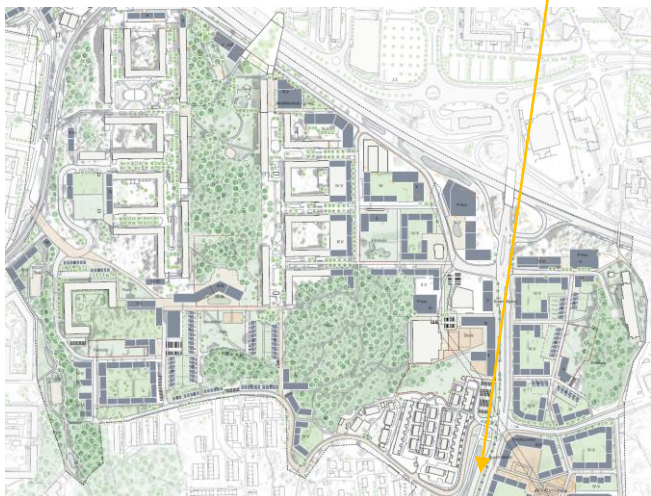
Hållbar stad – öppen för världen

8. TYNNERED - TRÄDGÅRDSSTAD:

För att bygga om Tynnered till en trädgårdsstad behöver flerbostadshusen placeras vid huvudgatorna och t ex den nya Topasbron, där det finns potential till stadsliv och fun-gerande verksamhetslokaler. Men innanför går det att få råd att bygga mestadels småhus med skolor och park om bebyggelsen placeras tillräckligt yteffektivt.

Matargata och impediment kvar i program 2024.

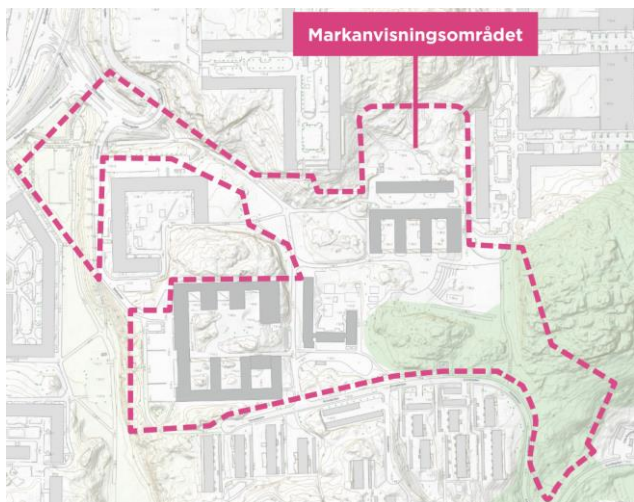

MARKANVISNING - ÄNGÅSHÖJDEN

Inom pågående markanvisning ryms det runt 200-300 lgh, 2000 m2 lokaler och 150-250 småhus, beroende på om man även räknar in de som kan tillkomma vid rivning av Ängåsskolan och temporär förskola.

För att undvika onödiga utgifter bevaras eller byggs en ny Tynneredsskola ovanpå samma plats där nuvarande skyddsrum ligger.

Flerbostadshus där enligt program 2024.

9. BYGG NYA RADHUS BREDVID - ISTÄLLET FÖR ATT BYGGA PÅ:

För att minska segregationen så placerar Göteborgs utvidgade innerstad nya bostäder bredvid de gamla – istället för att riva eller bygga ovanpå, vilket då ofta innebär att befintliga bostäder med låga hyror lyxrenoveras bort.

I geografiskt perifera lägen finns det en hög efterfrågan på småhus med en egen tomt men ett lågt utbud i t ex Tynnered, vilket gör att unga familjer ofta flyttar från området emot sin vilja.

I andra områden med en allt för hög andel småhus kan några nya flerbostadshus vid mer livfulla tomlägen underlätta för äldre att sälja sina stora villor och flytta in i en mer lättskött lägenhet. Flyttkedjor sker geografiskt oftast väldigt lokalt.

MER INFO

Göteborgs utvidgade innerstad - Göteborgs Stad

KONTAKT

Lukas Memborn

lukas.memborn@stadsbyggnad.goteborg.se

Stadsbyggnadsförvaltningen, Göteborgs Stad

Göteborgs utvidgade innerstad presenterat på Kistamässan i Stockholm och på International Cartographic exhibition ICC i Tokyo 2019